DE
POLITIA SIVE RE-
PVBLICA IN SPECIE
SIC DICTA

Exercitatio Politica.

Qvam

D. T. O. M. A.

SUB PRAESIDIO

Ampliſsimi Clariſsimique Viri

HERMANNI CONRINGII,

Philoſ. & Medic. Doctoris inque hac incluta Academia Profeſſoris longè celeberrimi, Illuſtriſſimi Comitis Oſtfriſiæ Conſiliarij intimi & Archiatri &c.

Dn. Præceptoris ac Patroni ſui omni obſervantia ætatem proſequendi.

Ad diem 13. Ianuar.

Publico examini ſubiiciet.

JOANNES EBERHARDVS Buſch
Cellenſis.

IN MAGNO IVLEO

HELMESTADII,
Typis HENNINGI MÜLLERI,
CIↃ IↃCLII.

DE POLITIA SIVE REPVBLICA IN SPECIE SIC DICTA

CONCLVSIO I.

ORiginem & cauſam civilis ſocietatis efficientem ipſam naturam humanam exiſtere apud pleroſque Politicæ ſcriptores in confeſſo eſt. Hominem enim ita natum & comparatum eſſe, in civili ut degat ſocietate, ſiquidem felix eſſe velit, perhibent. Quod ipſum magni civilis prudentiæ magiſtri teſtimoniis *1. Pol. 2 & 3. Pol. 4.* probant. Vbi ille hominem natura animal civile eſſe haud uno oſtendit argumento. An vero ipſa illa rem ſatis evincant, propoſiti noſtri non eſt in præſenti diſquirere. Vid. hac de re Ampl. Dn. Præſes *Lib. unic. de civil. prudent. c. 5.*

II.

Quoniam vero civilis iſtiuſmodi ſocietatis τάξις, ſeu ordo ex imperantibus ac parentibus conſtat (imperare enim & parere, cumprimis poſt lapſum protoplaſtorum, non modo ex rebus neceſſariis fuit, ſed etiam utilibus) non abs re forte erit diverſam imperiorum rationem ſub initium ſtatim proponere.

III.

Et quidem certiſſimum eſt in domeſtica etiam ſocietate imperium pro varietate perſonarum variare. Eſt autem illud præcipuè duplex. Patrium ſive in liberas perſonas unum: Herile ſive dominicum alterum. Hinc duos etiam ſibi hæc imperia propoſitos habent fines. Herile in ſer-

vos imperium ita conſtitutum eſt, ut primariò & per ſe ſpectet utilitatem propriam, ſervorum autem non niſi ſecundariò & per accidens, ne ſcilicet illi pereant: nam iis pereuntibus & ſe ipſum perire neceſſum eſſe non ignorat herus quod *d. l.* Ampl. Dn. Præſes uberius illuſtrat. Alterum imperium domeſticum eſt parentis in uxorem & liberos, ſpectatq; primò commodum ipſorum quibus præeſt, ſuum vero & proprium non primò non peræque, quatenus videlicet in eadem cum uxore & liberis vivit ſocietate domeſtica. Hoc ipſum autem ritè ita fieri in alijs quoq; artibus, cum Ariſtotele ex *3. Pol. c. 4.* haud difficile nobis foret demonſtratu.

IV.

Quemadmodum vero in parvis illis ſocietatibus ſeſe res habet, ita & omnino vero eſt conſentaneum, id quod modo dictum eſt, diverſam eſſe imperiorum etiam civiliũ rationem. Sed & experientia conſtat multos imperantes egregium ſubditorum publicum intendere; contra alios nullam eorum habere rationem niſi tantùm ex accidenti, quod ipſis nimirum ſuboleat ſeſe haud aliter ſolvos eſſe poſſe, niſi & ſubditos aliquatenus ſaltim ſalvos præſtent.

V.

Hinc porrò manifeſtiſſimum eſt, quod ex duobus hiſce imperiorum generibus alia ſint herilia & civiliũ ſocietatũ meri (ut Heinſ. paraphraſtes loquitur) abuſus, adeoq; in commodum dominantium condita: alia vero ad paternam vel domeſticam ſocietatem quam proximè accedant.

VI.

Vt autem juſtarum pariter & injuſtarum Reip. formarum computationem ineamus operæ pretium erit. Conſtituimus vero Philoſophi ductum ſecuti earum ſimplices tres rectas & bonas, Regnum, Ariſtocratiam, & Rempubl.

publicam totidemque aberrationes & minus rectas, Tyrannidem quidem Regni, Oligarchiam Ariſtocratiæ, Democratiam vero Reipublicæ.

VII.

Atque de Republ. κατ' ἐξοχὴν ſic dicta, tertiaque ſimplicium rectarum ſpecie, quæ communi omnium Rerump. nomine *3. Pol. 5. & 4. Pol. 3.* ipſimet Ariſtoteli audi reſpublica in præſentia exercitij Academici gratia, pro ingenij modulo & ratione materiæ ipſius, brevem diſſertatiunculam aliquam inſtituere, conſilium eſt. Quod ſi vero hac in re forſitan aliquid humanitus paſſi fuerimus, ætati juvenili, ut ſperamus, omnis bene volus lector haud gravate gratiam faciet.

IIX.

Ordine autem bono, ut quod facimus, perficere liceat opus, non omnino abs re fore arbitramur, ſi limites quosdam ſeu fines conſtituamus, quos intra præſens noſtra decurrere debeat diſſertatiuncula.

IX.

Dicemus itaque (1) de Politiæ ſive Reip. nomine (2) de definitione ſeu deſcriptione & quæ illam propius attingunt (3) ipſam rei arcem & quæ huc facere videbuntur aggrediemur (4) denique de morbis politiæ eorumque remediis & cautelis verbulo nonnihil monebimus.

X.

Vocabulum autem ſeu nomen Reip. conſiderantibus omnium (1) enodanda venit vocis etymologia (2) ſynonimia (3) Homonymia. His enim ſi in anteceſſum quaſi propoſita materia non liberetur, lapſus non facile aliquis cavebitur. Superſtitioſe tamen prolixi, quod alias vulgo fieri amat, in his eſſe nolumus.

XI.

Quod itaque attinet etymologiam manifeſtum eſt

quod Reſpublica ex duabus integris compoſita ſit dictio; quamvisquod perinde eſſe remur, nonnulli disjungere has voculas malint. Nec refert quicquam, utra earum vel præponatur vel poſtponatur; convenit enim hic quod communi alias proverbio dicitur, verba valere ut nummos.

XII.

Synonimicas dictiones cum alii tum imprimis Tullius operibus ſuis inferit plurimas, ille *Nomen eſt*, inquit, *Reſpublica totius civitatis politia, libera civitas, ſtatus liberæ civitatis, communis, res*. Idem *3. de Rep.* ait *Reſpublica populi nec eſt*. Quod nos Germani eff-rimus die gantze Gemeine/ die Stadt/ Land und Leute/ das Regiment. Hæc omnia enim appellatione Reip. in genere ſic dictæ veniunt.

XIII.

Ambiguam etiam eſſe Reip. vocem, variiſque variè ſumi ex Plutarchi libello *de tribus Rerump. formis* docet nos Philippus Hœnonius *lib. 1. Diſp. pol. 1. th. 2.* Apud Ariſtot. verò tribus tantum præcipuis ſignificationibus obvia reperitur. (1) Latiſſima, *3. Pol. 4. & 4. Pol. 2.* & hoc modo ſumto vocabulo Reip. omnibus omnino Rerump. formis & rectis pariter & vitioſis eſt commune (2) Lata *3. Pol. 5.* atque hoc ſignificatu vel ſolùm ſtatum regium, vel optimatum vel politicum, vel alium quempiam non herilem aut vitioſum denotat. (3) Strictiſſima & propria ſignificatione obvia eſt vox Reip. apud Ariſtotelem *3. Pol. 5 & 4. Pol. 2.* & hoc modo ſtatum præ ſe fert quadamtenus popularem juſtam ac rectum opponiturque Democratiæ ſive plebejo regimini; talem enim ſtatum Græci & plerique Politicorum πολιτείαν nuncupant. Atque hac tandem ſignificatione nos in poſterum vocem Reip. uſurpabimus.

XIV.

Placet autem quoniam omnis noſtra Diſputatio de

Rep.

Rep. eſt futura, ante definire quid ſit ejuſmodi Reſpublica *omnis enim* (verba ſunt *Cic. 1. off.*) *quæ à ratione ſuſcipitur de aliquare inſtitutio debet à definitione proficiſci, ut intelligatur quid ſit id de quo diſputetur.*

XV.

Definimus itaque cum Ariſtotele *3. Pol. 5.* ἡ πολιτεία, ὅταν τὸ πλῆθος πολιτεύηται πρὸς τὸ κοινὸν συμφέρον i. e. *Reſp. eſt ubi multitudo gubernat ad communem omnium utilitatem.*

XVI.

Haud equidem nos latet non vulgus tantum Politicorum ſed & nonnullos omniſciolorum, ſpeciem quam modo præeunte Philoſopho definivimus, non modo cum populari ſtatu vitioſo confundere, verum etiam rejicere & à Rerump. numero prorſus excludere, quod videlicet hæc forma nihil à Democratia abeat, ſed omnino eadem ſit. Verum, niſi vehementer fallimur, imperium turbæ vulgaris (ita enim Democratia Polybio *l. 6.* vocatur) immane quantum differt à politia & contrariatur eidem ut malum bono. Democratiam enim paſſim ipſius Ariſtoteles reſpicere ait ad utilitatem egenorum tantùm & pauperum: Politiam vero in univerſum omnium civium in ſocietate civili digentium procurare ſalutem, etenim æquale ibi eſſe jus omnium civium.

XVII.

Porro etiam prioris opinionis aſſeclas abſurdos eſſe vel inde conſtat, quod Philoſophus ſingulis fere civilis ſuæ ſcientiæ pagellis veriſſimè aſſerat, tres eſſe formas ſimplices Rerump. rectas totidemque aberrationes & labes: quod ſi verùm (uti certe ſummi Ariſtotelis fidem temerè in dubium vocare fas non eſt) bona ratione ſequitur Politiam in numero Rerump. & quidem juſtarum ſimplicium eſſe habendam.

XVIII.

Quas præterea ratiunculas pro ſtabilienda ſua & colorauda opinione afferant haud ignoramus. Dicunt enim quod univerſi & omnes cives conjunctim ſumpti ſibimet ipſis ſimul imperare & parere nequeant. Namque ubi ſunt omnes imperantes, ibi non poſſunt eſſe parentes. Argumentari pergunt amplius. Vbi nullus eſt ordo imperantium & parentium, ibi nulla eſt bene conſtituta ſocietas, ubi autem illa non eſt, nec ibi eſſe poterit Reſpublica, multo minus ea quæ in ſpecie ita dicitur. Et ſanè, ut ſcitiſſime loquitur Arniſæus hujus quondam Juliæ magnum decus *l. 2. de Reip. conſt. c. 1. Vbi omnia ſunt æqualia ibi periit diſtinctio parentium & imperantium, ſine quibus Reſp. ne cogitari quidem poteſt.* Sed nobis etiam hic incidit quod Tullius quondam dixit. *Nihil tam abſurde cogitari potuiſſe quod non aliquis Philoſophorum ſibi defendendum ſumpſerit.*

XIX.

Cæterum facilis eſt errorem ſolutio & argumenta eorum plumbeo, quod ajunt, jugulari poſſunt gladio. Manibus ambabus ipſis quidem largimur, neminem imperare & parere eodem tempore, atque idem ſecundum idem & reſpectu ejusdem, nunquam & eſſe & non eſſe, poſſe. At hæc etiam aliquatenus ſeſe habere poſſe indubium eſt. Et verò ut rei veritas magis magisq; clareat notandum eſt, illos eoſdem qui politiæ præſunt alio tempore reſpectuque alio, & ſubeſſe & obedire poſſe. Etenim cives politicos conjunctim ſi conſideres, revera omnes imperantes aliquo modo exiſtunt, h. e. eos qui ſunt in magiſtratu propriè dicto, dum verè imperantes legunt & conſtituunt, per quos ſcilicet πολίτευμα ſive τὸ κύριον exerceant. Sin verò diviſim eos conſideres & ut ſingulos, revera omnes quodammodo parent quodammodo imperant: quoniam & illis ipſis,

quibus

quibus Imperij ſumma à civibus conjunctim ſumptis eſt delata jure obedire tenentur ſinguli, & ipſi illi qui funguntur magiſtratu coguntur obedire totius populi concilio.

XX.

Hanc noſtram ſententiam pedibus inire videtur Petr. Gregor. Tholozanus *l. 5. de Rep. c. 1. n. 3.* quando ita, verbis pene Ariſtotelis uſus, inquit: *Popularis Reip. propoſitum eſt libertas, ad hanc enim reſpicere dicunt omnem popularem ſtatum: libertatis vero ipſius pars una in eo conſiſtit, ut per vices imperent ac pareant. Populare itaque ſumi ad magiſtratus omnes ex omnibus ac praeſſe omnes unicuique & unumquemque viciſſim omnibus.* Hæc ille non minus ſcitè quam eruditè.

XXI.

Hiſce jam jactis quaſi fundamentis rem ipſam aliquanto penitiùs ponderare, noſtrarum fortè partium erit. In definitione noſtra dicere nos meminimus, requiri *ut multitudo gubernet.* Per multitudinem autem Philoſophum noſtrum intelligere omnes omnino cives in rep. viventes, ejus ſcripta pervolventibus liquidò apparebit: quandoquidem ipſi non inſolens eſt, vocibus *multi* & *omnes*, niſi quid impediat ac pro re natâ (perinde ut interdum fit in ſacris literis) indiſtinctè uti. Obvia hæc uſurpatio cum alibi tum imprimis *libro de Poetica* Ariſtotelis. *nam ait* πάντες *omnes pro hac voce* πολλοὶ *multi ſecundum translationem dictum eſt, quia* πᾶν *omne eſt* πολλόν *multum quiddam.*

XXII.

Omnem autem civitatem conſiſtere ex quali & quanto 4. Pol. 12. Philoſopho noſtro rectiſſimè eſt annotatum: nec forte alia ratione optimatum Reſp. adeò multum differt à Politia quam imperantium quantitate. Sicuti enim in Ariſtocratia pauci ἄριστοι ſeu optimi præſunt, ita in politia multi, unde de qualitate eas quadamtenus con-

venire, ad oculum pateſcit. Quippe virtute expolitos in utraque forma eſſe oportet, id quod niſi ipſum ἀριστοκρατίας nomen præ ſe ferret, probatu nobis eſſet hoc facilimum, & verò in politia etiam ſe rem ita habere ſaltim non levi ex parte, teſte Philoſopho *3. Pol. 5.* certi ſumus.

XXIII.

Cæterum Politiam talem facile & paſſim dari poſſe, aut perfectam aliquam unquam datam fuiſſe, niſi eam quæ eſt in civibus militari virtute præſtantibus aut militibus dicere ita placeat, Ariſtotelis fidei innitentes omnino nobis non perſuaſum habemus. Is enim pulchre hac de re diſſerens. *3. Pol. 5.* ait fieri poſſe, & quidem rationaliter, ut unus aliquis in civitate omnium virtutum choro ſit inſtructus, contingere etiam poſſe ut pauci aliqui virtutibus imprimis illis cardinalibus, quas vocant, præ cæteris præſtent, ut autem multitudo omnis omnibus virtutibus ſit expolita difficile eſſe.

XXIV.

De virtute tamen militari Ariſtoteles hoc largitur: hanc enim in multitudinem cadere, *d. l.* expreſſis verbis aſſerit. Sic ſane olim in Rep. Romanorum pariter aliorumque ſi non omnes, ſaltim plurimos hac virtute excelluiſſe ex diuturnis illorum bellis liquido conſtare putamus.

XXV.

Nemo autem ſibi perſuadeat nos exinde colligere velle eorum Reſpublicas veram πολιτείας & perfecti ſtatus popularis habuiſſe naturam: ſpeciem ejusdem eas, ſaltim interdum, habuiſſe non negamus. Vti enim ſola virtus bellica, non totum virtutum chorum ſed partem tantùm ejusdem abſolvit: ſic politiæ nomen propriè non meretur Reſp. in qua cives una duntaxat eaque ſola virtute militari ſunt præſtantes. Aſſerere potius licet, quoniam uti

ſæpi-

ſæpiuſcule inculcatum eſt, omnes cives virtute omni inſtructos & boni publici procuratores eſſe non contingit, politiam extra illos *th. 23.* nobis recenſitos unquam fuiſſe, niſi & tandem eos illis annumeremus in quibus præclarè agitur ſi ſint ſimulacra virtutis. *etiam hoc intelligendum puto neminem omnino eſſe negligendum in quo aliqua ſignificatio virtutis appareat* ait præclare *Tull. l. 1. de off.* Doctiſſimus Piccartus efferens quidem brevioribus ſed non minus pulchris verbis ait: *qui virtutes ament vitia contra oderint.*

XXVI.

Et hanc etiam communiter cauſam eſſe perhibent, quod Philoſophus noſter vulgi morem ſecutus communi nomine eam Remp. ſpecialiter ſic appellarit, nec proprio nomine dignatus fuerit. *Natura enim rerum conditum eſt, ut plura ſint negotia quam vocabula* ait rectè Vlpianus JCtus *l. 4. ff. de præſcript. verb.* Ariſtotelem autem hominem emunctioris naris hoc non abſq; ratione feciſſe veriſimilius eſt, ipſe enim *3. Pol. 5.* bona ratione accidiſſe ait, quod hæc Reip. forma generis nomen retinuerit. Natura enim omnes in Republ. viventes facere bonos intendit: uti Platonis quoque doctrina eſt, naturam rem unamquamque perfectiſſimam facere voluiſſe, ac proinde in plantis ſenſus, in brutis rationis, in hominibus divinæ mentis veſtigia expreſſiſſe. Hiſce ita præſuppoſitis non abſurdè nos in hunc modum argumentari poſſe arbitramur. Quæcunque Reſp. plurimos habet cives perfecta quadam virtute præditos magis finem aſſequitur, magisque erit dicenda Reſp. quam alia aliqua quæ cives tales non habet: ſtatus Politicus hic vel popularis perfectus eſt talis. Ergo.

XXVII.

Divinum verò Platonem hanc Reip. formam ut ra-

ram & infreqüentem ignoraſſe prorſus, aut dum modo quinquemodo ſeptem conſtituit Rerumpubl. formas Politiam tanquam ex pluribus alijs permixtam adjeciſſe unanimis eſt commentariorum conſenſus.

XXIIX.

Et mixtam eſſe Reip. formam politiam, quam nominamus, haut obſcure nonnulli modernorum Politicorum ex verbis Ariſtotelis colligi poſſe putant, quæ apud ipſum *4. Pol. 8.* habentur, ubi politiam *μίξιν ὀλιγαρχίας καὶ δημοκρατίας*, *cinnum* (ita enim verbum *μίξιν* latine loqui faciunt interpretes) *oligarchia* & *democratia*. Notorium namque eſſe, in oligarchia divites in democratia autem imperare pauperes, indeque rationaliter ſequi, ordinem hunc divitum & pauperum mixtionem quandam confuſionemque oligarchiæ & democratiæ parere.

XXIX.

Cæterum poſſe quodam modo videri hanc regiminis formam mixtam, & quidem ex oligarchia & democratia, non negamus: Veram tamen mixtionem fieri haud apparet. Nec enim vel divitiarum vel paupertatis propriè hic habetur ratio. Nec Ariſtoteles nudìe affirmat mixtionem fieri, ſed addito illo *ὡς ἁπλῶς εἰπεῖν*.

XXX.

Indubium porrò eſt, nec facilè quis impoſterum niſi ineptus in dubium vocabit, Politiæ finem primarium eſſe & princeps requiſitum, *ut omnium omnino civium in Rep. viventium utilitas attendatur*. Id autem quomodo fieri poſſit & debeat, paulo jam altius erit repetendum.

XXXI.

Vt autem id obtineatur, neceſſum ſane eſt, uti lex imperet. In politia profectò id omnino neceſſarium eſt, ſi modo genuino politiæ nomine venire debeat, nec pri-

vatum

vatum loco publici commodi ſibi propoſitum habeat; & deoque nec naturam ſuam prorſus invertat periculum naſcatur.

XXXII.

Leges autem in publicum omnium peræquè civium commodum cum ab imperita plebis fece ferri haud poſſint, à prudentioribus illud ipſum fieri neceſſum erit; ita tamen ut & poſtea totius populi autoritas accedat & latas illas leges multitudo unanimi conſenſu certatim approbet. In quam rectæ & genuinæ Politiæ conſtitutionis ſententiam ita *d.l.* Ariſt. loquitur : *Civili denique imperio apta multitudo eſt, cui naturâ quadam ineſt multitudo militaris, quæ poſſit imperare & parere ex lege, pro dignitate imperia divitibus diſtribuente*.

XXXIII.

His plane gemina nec fortè rem minus illuſtrantia ſunt apud eundem noſtrum Stagyritam. *4. Pol. 4. Ubi non dominantur*, inquit *leges non eſt Reſp.* (intelligit hic Remp. in ſpecie ſic dictam) *omnibus namque legem quidem dominari oportet, de rebus verò ſingulis magiſtratus & rempublicam decernere*.

XXXIV.

Hactenus ni fallimur potiora pleraque expedivimus, quæ *th. 9.* expedienda in nos recepimus. Superat tantummodo ut coronidis loco pluſcula de morbis politiæ eorumque remedijs ſubjungamus. Politiam autem eſſe ex earum numero quæ maximè diuturna & ſtabilis nec ita facile mutationibus ſit obnoxia reſp. ſæpius inculcat Philoſophus, imprimis *l. 5. Pol. c. 1. in fine & c. 7. ejusdem.* item *l. 4. c. 11.* ubi hanc hujus rei reddit rationem, quod in Politia magna ſit multitudo civium mediocrium, neque nimis divitum neque nimis pauperum. Exinde mirum non eſſe

 raris-

rariſſimos & pauciſſimos in ea exiſtere motus. Quis autem & qualis debeat eſſe civium Politicorum cenſus, in præſenti haud diſquirentes remittimus hujus rei cupudum ad Ariſtotelis *lib. 4. Pol. c. 13*, cui jungat ſi velit Giphan. peregregiè ibidem textum Ariſtotelicum explicantem.

XXXV.

Verum enim vero ut ut ſit Politiæ permutatio rara imo rariſſima, imminet tamen eidem maximum periculum, ſi libertas periclitari incipiat, & tantum non collabaſcat. Nam uti omnis popularis ſtatus facilè permutatur ſi libertatis ſtudium inſuper habeatur, ita cumprimis hic morbus politiæ eſt proprius.

XXXVI.

Huic vero morbo ut remedium præſentiſſimum quæramus noſtrarum heic loci partium erit; neque enim ſufficit morbum cognoviſſe, niſi & eidem remedium adhibere probè perdidiceris. Libertatem itaq; haud conſervari rectius omnino arbitramur, quam per virtutem illam militarem jam tum ſæpius nobis laudatam, & cum hæc virtus præcipuè *in multitudinem cadat, nec aliter conſtare oporteat illam Remp. quam ex iis qui arma tantum habeant*. Ariſt. dicente *4. Pol 13*. non equidem videmus quomodo iſtiusmodi reip. facies civibus ſtrenuè militantibus, adeoque libertatem vindicantibus permutationem aliquam facile pati poſſit.

XXXVII.

Hoc nihilominus maximo caveant, opere Politiæ præſides, ne uni alicui præſtanti omnem armorum poteſtatem delegent. Nam ut in omnibus Rerump. formis, in quibus uno plures rerum potiuntur, cum permutatione reip. ſemper eſt conjunctum viro magno & manu ſtrenuo magnam deferre potentiam: ita hoc cumprimis periculoſum eſt in Politia, quando præſertim unus ille potens militibus

eſt

eſt in amoribus, tum enim facili negotio eorum ope adjutus tyrannidem reip. poterit invadere.

XXXIIX.

Videant denique cives politici, ne libertas tamen illa qua de diximus in de teſtandum aliquam degeneret licentiam; ita ut in Politia quiſque more & modo ſibi commodo vivat, nec ullius amplius imperium agnoſcat. Baſin iccirco veræ & genuinæ libertatis hanc eſſe remur, ut vivas juxta leges uſu reip. ſancitas, ſubjectus tuo magiſtratui, ea tamen conditione & lege ut & tu aliquando magiſtratus capeſcendi ſis particeps. Ita ſane demum erit omnibus civibus politicis par civitatis jus atque honor.

XXXIX.

De morbo præcipue politiæ interno ejusque remedio & curatione, reliquis minus gravibus prætermiſſis, pro inſtituto hæc paucula delibaſſe ſufficit. De externis etiam politiæ morbis, puta inundatione, conflagratione, internecione hiſque pluribus geminis, item de numeris fatalibus Platonicis, varijſq; & vanis aſtrorum poſitionibus jam diu exploſis, ne verbulum quidem addentes, terminum diſſertatiunculæ noſtræ hic eſſe jubemus, Deum opt. Max. utpote à quo omnis præcipue civitatis mutatio & conſervatio dependet, ſupplicibus votis rogantes, ut quam expiranti patriæ Germaniæ poſtliminio reſtituit almam pacem, propriam & perpetuam eidem eſſe velit, jubeat.

COROLLARIA VARIA.

Poſt regna prima & antiquiſſima eſt Politia Ariſt. 4. Pol. 14. *cujus rei rationem hanc reddit Cipbanus ibidem, quod virtus militaris prima & præcipua ferè cadat in homines. Natura enim ad ſui defenſionem prompta & propenſa eſt, qua de re præclare apud* Cic. 1. off. Principio, ait, generi animantium omni eſt à natu-

à naturâ tributum, ut ſe vitam, corpuſque teneatur, decli-
netque ea quæ nocitura videantur, omniaque quæcunque
ad vivendum ſunt neceſſaria inquirat & paret, ut paſtum, ut
latibula, ut alia ejusdem generis.

II. Nulla Rerump. rectarum ſimpliciter præ reliquis dici poteſt optima, nec ulla aberrantium ſimpliciter peſſima.

III. Imperiũ muliebre perperã nonnulli ſimpliciter rejiciunt.

IV. Seculi IX. Papas cum Platina & aliis rectius portenta quam homines appellaveris.

V. Ius ſuperioritatis in Imperio Germanico ſibi Papæ inique arrogant.

VI. Sanctiſſimos, optimos & de Eccleſia Dei benè meritos, certe aliis ſuæ ætatis longe meliores Papas, Imperatores conſtituerunt.

Præſtantiſſimo Domino Reſpondenti

BVSCHIO

Amico ac contubernali.

CAndide magna meos BVSCHI pars inter amicos
Quem ſtudium commune mihi, quem copulat idem
Victus, & una domus, quodque his reor amplius eſſe.
Vnius pars una domus; dum prodere nobis
Doctrinæ properas ſpecimen, mentemque ſagacem
Per *populos* & regna & publica commoda verſas,
CONRINGO moderante manum; Feliciter iſtis
Me cœptis dixiſſe decet, nec cætera cedant,
Principiis pejora ſuis, quod currere es orſus,
Perfice fauſtus iter, quem jam promittere civem
Cerneris, hunc patriæ præſta rebuſque gerendis.
Non deerunt auſis ſuperi, Tibi plurimus olim
Surget honos, nomenque ætas ventura loquetur,
Famaque victuro contendet poſthuma mundo
Quod reor & veri ſi quid mens augurat opto.

gratulatur
J. L. Grote Weſtph.

F I N I S.